

Gent, KB, s.o.

'Dit es den register vanden boucken die Joncfrauwe borluuts heeft ghegeuen den begijnhoue vander hoyen.'¹

Dit naruolghende sijn de boucken die Joncfrauwe Elyzabeth sgruters weduwe van wijlen symoen borluut ter salegher ghedachten gheordineert ende ghegheuen heeft den begijnhoue vander hoeyn. om die te orborne. te verwarene. Ende oec te leenene als daer omme ghebeden werden. Sonderlinghe van eeneghen van haren ofte symoens vrienden. ~~ende andere diese begheerende sijn.~~ altoes met een cleen cedulle oft syrografie daerof nemende vanden ghenen diese ontleenen. Want dat was de selue Joncfrauwe ter salegher memorien sterkelic begheerende in haren leuene ende es oec haren hutersten wille gheweest. Dat alle de ghene daer dese boucken onder rusten sullen. neerstelic toe sien. Dat sij niet ghescheeden. verrouckeloest noch verloren en werden. maer ghetrauwelic bewaert ende bescict tot salicheit der sielen.

Ten eersten tsonerdeel vander gulden legende. I.

Ten tweesten de gulden legende vanden winter deel. .ij.

Ten derden den bouc van de translatie van suster collette .ijj.

Item eenen bouc die in haut.xxx. sermoenen vanden gheboden int ghemeene. .den vierden.

Item eenen bouc hoe haer een siele naect sal hauden an gode. ende hij es ghescreuen in vransine. vsten.

Item eenen exemplare. Deerste exempel es van abraham ende sijn nichte .visten.

Item een exemplare ende es ghetrocken huten bouc vanden hauden vaders .vij.

Item eenen bouc hoe de .xij. gheslachten van israël toe quamen .viiijsten.

Item eenen bouc vanden epistelen ende de lessen diemen inde quateremperen haut sinct ende leest binnen den iare. Ten eersten vanden aduent .ixsten.

Item eenen bouc hoemen therte bereeden sal. .xsten.

Item den bouc vanden gheesteliken upclemminghe. .xisten.

---

¹ Titel van de boekenlijst geschreven achter op het omslag van het handschrift Gent, KB, s.o., momenteel in het Bisschoppelijk Archief te Gent. De transcriptie van de volledige tekst van het manuscript is gebaseerd op eigen consultatie van het handschrift. De aanwezige interpunctie is gehandhaafd, evenals de doorhaling en onderstreping. Afkortingen zijn cursief opgelost. Derolez leest in de een na laatste regel van de inleidende tekst 'bescut', er staat echter 'bescict' (bescicken/besceiden) een woord dat veel betekenissen heeft. Hier valt te denken aan 'geregeld', in de zin van bestuurlijk onder de hoede genomen of 'toegedeeld' in de zin van uitgeleend. *Ordineren*= vaststellen, officieel regelen, *orboren*= iets gebruiken, nut of voordeel van iets trekken, *verwaren*= zorgvuldig bewaren, *sonderlinghe*= vooral, alleen, *cedulle/cedele*= een akte of schriftelijke verklaring, *syrografie/cirografie/chirografie*= een eigenhandig geschreven juridisch geldige overeenkomst, *verroekelozen*= door roekeloosheid schade toebrengen. MNW, website *Taalbank Nederlands*, www.inl.nl/, 11-05-2013.

Item eenen bouc van .CCC. exempelen. Deerste es dat wij alle sonden wech doen *ende* alle duechden voert gaen. .xijsten.

Item een bouckin vander temptacien in drien ghedeelt. .xiiijsten.

Item een bouckin vander goddeliker gracien. .xiiiijsten.

Item een bouckin vande .xv. blijsschepen. .xvsten.

Item een bouckin van dat ons heere starf ant cruce *ende* dat wij ons voughen sullen tot sijnder helegher passien .xvisten.

Item een bouckin vander passien ons heeren up de .vij.ghetiden .xvijsten.

Item een bouckin dat heet den roesen crans vander passien ons heeren. .xviiiisten.

Item een bouckin vanden helegghen gheloeue .xixsten.

Item een bouckin met vele curte leeringhe. .xxsten.

Item een bouckin met vele goede leeringhe ghenomen huut sermoenem. .xxiste.²

Item een bouckin van *Sente* iheronimus in een epistele die hij screef tot eender maghet, sijnder gheesteliker dochtere. .xxijsten.

Item een bouckin der sonderlinheit der maechden bouen anderen helegghen .xxiiijsten.

Item een bouckin het heet sijnde *sente* bernaerts biechte. .xxiiiij.

Item een bouckin van .xvij.cappittelen van vallen *ende* van up te stane tgerechtichs smeinschen. .xxvste.

Item een bouckin van .lxiiiij. capittelen vanden inwendegghen sprekene van *christus* totter gheloeuegher siele. .xxvi.

Item een bouckin want al onsen troest hope. verdient. *welvaert ende* salichede es in dat lijden ons heeren ghelegghen es.³

Item een bouckin dat *ihesus christus* spreekt tot sijnder ghemijnder dochter om huwer groeter oetmoedeghe begheerten. .xxviiij.

Item een bouckin vander clare discrecie *ende* merckelike voersienicheit vander groeter mogentheit ons heeren. .xxixste.

Item een bouckin al en heeft die goede meinsche altoes gheen andacht totten weerden helegghen sacramente te gane daer omme en sal hijs niet ontbeeren. .xxxste.

Item een bouckin ghelijc⁴ dat kint sughet de melc huut der moeder burst also sughet die siele de caritate huut den wonden ons heeren. *ende* wat vanden lijden ons heeren. .xxxiste.

Item een bouckin vander legenden van *sente* claren. .xxxijste.

Item een bouckin vanden levne van *Sente* Elzearius. .xxxiiijste.

Item een bouckin van gheesteliken oufeninghen .xxxiiiijste.

---

² Er staat sermoenem in plaats van sermoenen.

³ De nummering, xxvij, is hier vergeten. De telling loopt hierna wel correct door.

⁴ 'ghelijc' is bovengeschreven.

Item een bouckin in deerste staet een hoedekin van marien. xxxvste.

Item een bouc van dat sente pauwels screef tot den ephecien. xxxviste.

Item eenen bouc hoe wij gode sijn sculdich te dienene met siele *ende* met liue. xxxvijste.

Item een bouc dit seit ons heere *ihesus* *Christus* tot allen meinschen diene minnen wille. xxxvijsten.

Item een bouckin van sermoenem⁵ die ghepredict waren *in* eenen vastenen Int iaer .M.cccc ende lxi. xxxixsten.

Item een bouckin een spiegel oft *een* reghel der beghinnender leeke meinschen *ende* haut in .xix. cappittelen. .xlste.

Item een bouckin gheheeten Bona venture .xlisten.

Item een bouckin gheheeten de bon [...] ⁶ .xlijsten.

Item een bouckin de *vermaninghe* vanden heleghe sacramente *ende* sijn .xviiij. cappittelen. *Ende* es den .xliijsten. bouc.

Item een bouckin up die principale artikelen vander passien ons heeren. .xliiiijsten.

Item twee boucxkin vander passien ons heeren *ihesu christi* .xlvsten.

Item *een* boucxkin waer *in* dat *hem* die meinsche in thuus ons heeren saude mueghen oufenen *ende* besich maken .xlvsten

Item een bouckin ghenoumt thoefkin van devocien. .xlviijsten.

Item een boucxkin vander legende van *Sente* kerstine .xlviiijsten.

Item een bouc van sente bernaert spyeghel .xlviijsten.

Item een boucxkin vander vlammegher minnen. *ende* es den .lvsten.

Item eenen bouc die epistelen die cyrillus bisscop van *ihusalem*. .lviiijsten.

Item eenen bouc van hoeghen daghen vander toecomst ons heeren als up den eersten dach vanden aduent. .lviiijsten.

Item eenen bouc hoe wij ons herte up heffen sullen tot god achtervolghende den .a.b.c. liijsten.

Item eenen bouc vanden gheloeue voer simpele lieden. .liiiijste.

Item eenen bouc van .iiij. poynten van der [...] ⁷ gods *ende* ander leeringhe. .lvsten.

Item eenen bouc vanden vier hutersten. *Ende* es den .lvsten.

Item een boucxkin van sente birgitte. *Ende* es den .lviiijsten.

Item eenen bouc van sente katheline vander seynen .lviiijsten.

Item eenen bouc van sente fransoys. *Ende* es den .lixsten.

Item eenen bouc vander passien ons heeren welke passie gheset es van sente bernaerdijn den minnare *ihesus christus*. *Ende* es den .lxsten.

Item eenen bouc van epistelen *ende* ewangelie metten sermoenen vanden gheheelen iare. .lxiisten.

---

⁵ Er staat sermoenem in plaats van sermoenen.

⁶ De rest van de titel ontbreekt.

⁷ Hier ontbreekt een woord, er is ruimte opengelaten ter grootte van een woord als 'leeringhe'.

Item eenen bouc van sente bernaerdijn sermoenen. .lxijsten.

Item eenen bouc vanden leuene ons heeren ihesu christi. .lxijsten.

Item eenen bouc vanden .xxiiij. hauders. Ende es den .lxiiijsten.

Item eenen bouc troest ter zielen Ende dat vader bouc te gader ghebonden. Ende es den .lxvsten.

Item den pater noster bouc. den lxvisten.

Item een liekin bouc. ende eenen leynsen bouc. den lxvijsten.

Item eenen bouc gheheeten het gheestelic caest spelt. lxvijsten

Item een boucxkin van goede leeringhe vanden helegghen sacramento. Ende es⁸ den .lxixsten.

Item een boucxkin dat derde sermoen ende haut van dien telgheren. Ende es den .lxxsten

Tghetal vanden boucken es .lxx.

Schema's van de genres en thema's in de boekenlijst van Elisabeth de Grutere

In de bijgevoegde schema's zijn de boeken ingedeeld naar hun nummer op de boekenlijst. Boeken die onder meerdere genres of thema's vallen, staan **vet cursief**, bij twijfel over het genre of thema is een vraagteken toegevoegd. De sermoenen op de lijst zijn hier vanwege hun nauwe verbondenheid met bijbelteksten apart als groep gemarkeerd. Inhoudelijk horen zij bij verschillende genres.

Bijbel	Heiligen-levens	Liturgie	Gebeden	Liederen	Spirituele instructie	Catechese	Sermoenen
36, 45?	1, 2, 3, 6, 7, 12, 32, 33, 48, 57, 58, 59, 65	9, 66?	15, 17? , 18, 31, 34, 35, 45? , 50? , 52 , 66?	67	4 , 5, 8, 10, 11, 14 , 16 , 19 , 22, 23, 24, 29, 30, 25, 26, 27, 28, 38? , 39? , 41, 42, 44 , 45? , 47 , 49, 50? , 53, 54? , 55? , 56 , 60 , 61 , 62 , 63, 64 , 68, 70	4 , 9 , 13, 14 , 19 , 20, 21 , 24, 29, 30, 37 , 39? , 40, 43, 44 , 46 , 47 , 51, 52 , 54? , 56 , 64 , 65 , 66? , 69	4 , 16 , 17? , 21 , 37 , 38? , 39 , 45? , 46 , 52 , 55? , 60 , 61 , 62

Genres boekenlijst Elisabeth De Grutere

---

⁸ 'es' is bovengeschreven.

Thema 1 Basiskennis	Thema 2 <i>Imitatio Christi</i>	Thema 3 Geloofsverdieping	Thema 4 Innerlijke groei
4, 13, 14, 19 , 24, 25 , 29, 30, 37, 38?, 40, 43, 46, 51, 54, 56 , 64, 65 , 66? , 68	1, 2, 3, 6, 7, 8, 22, 23, 32, 33, 36, 48, 57, 58, 59, 65 deels, 68	5, 15, 16, 17, 18, 27, 31, 39, 44, 45 tweemaal, 52, 60, 63, 66? , 69, 70	5, 10, 11, 12, 19, 25 , 26, 28, 35, 41 en 42?, 44, 47, 49, 50, 52, 53, 54, 56 , 60, 63, 65 deels, 70

Thematiek boekenlijst Elisabeth de Grutere